

ΣΑΜΑΡΑΣ, ΣΟΣΤΑΚΟ-1-ΒΙΤΣ, ΤΣΑΪΚΟΦΣΚΥ
Critic's Point

Σαμαράς, Τσαϊκόφσκυ, Σοστακόβιτς:
ἤρεμα τερπνὴ βραδιά στὴν Κρατική.

27/2016.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΟΠΩΣ ΗΔΗ ΕΠΙΣΗΜΑΝΑΜΕ δὲ ζητοῦμε τίποτε καλλίτερο ἀπὸ τὰ προγράμματα τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας Ἀθηνῶν (ΚΟΑ): ἓνα ὠραῖο ἑλληνικό ἔργο, κατακυρωμένο ἢ κατακυρώσιμο (ἀ' ἐκτέλεση), μιὰ ἐνδιαφέρουσα ἐρμηνευτικὴ πρόταση ἀπὸ ἓνα καλὸ σολίστ (ἂν εἶναι Ἑλληνας, ἀκόμη καλλίτερα) καὶ ἓνα ἀριστούργημα τῆς παγκόσμιας μουσικῆς, κατὰ προτίμηση μὴ ἐκτελούμενο πολὺ συχνά. Ἡ τελευταία συναυλία τῆς ΚΟΑ συγκέντρωνε καὶ τὰ τρία αὐτὰ desiderata:

1. ΣΑΜΑΡΑΣ (τονισμός: Σαμαράς) ΧΡΗΣΤΟΣ (γ. 1951): *Νόστος Ι* (2016). Ἐκ τῶν ἱστορικῶς σημαντικότερων δημιουργῶν-παιδαγωγῶν μας (οὔτε μὲ τὸ νυχάκι του δὲ συγκρίνεται ὁ ἀλήστου μνήμης κερδαλεόφρων Γιάννης Ἀνδρέου·) ὁ Χρῆστος Σαμαράς, καθηγητὴς συνθέσεως στὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πέρα ἀπὸ μιὰ σχολὴ λαμπροτάτων μαθητῶν ποὺ θερίζουν πρῶτα βραβεῖα σὲ διεθνεῖς διαγωνισμοὺς συνθέσεως, ἔχει πίσω του corpus ὑπερδιακοσίων ἔργων, ἀναπόσπαστο ἀπὸ τὸ μεῖζον ἐκεῖνο δύο αἰῶνων Ἑντεχνης Ἑλληνικῆς Μουσικῆς. Ἡ παραγωγικότητά του, δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ μᾶς ἐπιφυλάσσει μὲ κάθε νέο του ἔργο καὶ μιὰ νέαν ἐκπληξή. Τόσο ὥστε τὸ νὰ ἐκπλησσομεθα κάθε φορά, νὰ μὴν...ἀποτελεῖ πιά ἐκπληξή!!! Σεβόμαστε, τὴ δῆλωσή του ὅτι «πέρα(ν) ὄλων τῶν ἄλλων (ὁ *Νόστος Ι*) ἐμπεριέχει κολλάζ στοιχείων τῆς λαϊκῆς καὶ δημοτικῆς μουσικῆς» καὶ τοὺς συσχετισμοὺς τοῦ ἔργου, πάντα στὸ σημείωμα προγράμματος, μὲ τὴν Ὀδύσσεια (Ραψωδία Κ, 415-20) καὶ τὸ *Μυθιστόρημα* τοῦ Γιώργου Σεφέρη, ἀλλὰ οὔτε ποὺ τις ἀντιληφθήκαμε. Εὐτυχῶς

δηλαδή, ἐπειδὴ περὶ τὰς δυσμάς τοῦ βίου μου καταστάλαξα στὴν ἀποψη ὅτι τὸ φολκλόρ, μετὰ τὴν περίοδο τῆς ἀκμῆς του τὸ 19ο αἰῶνα καὶ ἐξαιρέσει τοῦ τρισμεγίστου Μπάρτοκ, εἶναι πιά ἓνα εἶδος δεκανίκι συνθετικῆς ἀναπηρίας. Ἐμεῖς ἀκούσαμε ἓνα ὠραιότατο ἔργο πού χτίζεται σταδιακὰ σὲ μνημεῖο, πάνω σὲ μεγάλῃς διαρκείας φθόγγους, διαφορετικὰ ἤχοχρωματισμένους, σὰν μεγάλες πλάκες ἢ φολίδες προμεσαιωνικοῦ θώρακος, μὲ μιὰν ἀνυποχώρητα μορφοπλαστικὴ κίνηση πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ ἐμφανέστατο ἐπίκεντρο ἓνα ἀκουόμενο δις ἀπὸ 4 κόρνα θέμα διαστημάτων 4ης καὶ 5ης, ἐντάξιμων σὲ διατονικὴ κλίμακα. Τὴν πρώτη ἐμφάνισή του ἀκολουθεῖ ὠραιότατο σόλο φλάουτου, συνεχιζόμενο στὰ βιολοντσέλα. Προϊούσης τῆς μνημειακῆς, τονίζουμε, δομήσεως, ἐπικρατεῖ καὶ μιὰ διάθεση τρυφερότητας, συνδεόμενης ἴσως μὲ τὸν τίτλο. Ὅλα αὐτὰ ἀπὸ μιὰ καὶ μοναδικὴ ἀκρόαση, e...scusate s' e poco (ἰταλ. συχωρέστε μας ἂν εἶναι λίγα).

Ἐκτέλεση ἀπὸ τὴν ὁποία ὁμολογουμένως δὲ μπορούσαμε νὰ ζητήσουμε κάτι καλλίτερο, ὑπὸ τὸν κεκλημένο ἀρχιμουσικό **Ekhart Wycik**, πού ὅμως στὰ διαδικτυακὰ βιογραφικὰ του ἀποσιωπᾶ σχεδὸν προκλητικὰ, καὶ ὑπηκοότητα καὶ τόπο καὶ χρονολογία γεννήσεως. Πάντως ἔχει βγεῖ στὸ κλαρί ἀπὸ τὸ 1996 περίπου, ἄρα ἂν τότε ἦταν 20 ἐτῶν γεννήθηκε (πού;) περὶ τὸ 1975-76...

2. ΤΣΑΪΚΟΦΣΚΥ, ΠΙΟΤΡ ΙΛΙΤΣ (Пётр Ильич Чайковский, 1840-1893): *Κοντσέρτο γιὰ πιάνο ἀρ. 1*, σι ὕφ. ἐλ., ἔργο 23 (ἀρχικὴ μορφή: α' ἐκτ. Βοστώνη, 25.10.1875, σολίστ Hans von Bülow, ἀρχιμουσικός ὁ ἀμερικανός Benjamin Johnson Lang [1837-1909]· γ' ἀναθεώρηση, πού τελικῶς καθιερώθηκε: 1888-89). Εὐεργετικότερα ὠφελημένος ἀπὸ τὴ συμπαγῆ ἀλλὰ κατακάθαρη ὡς διαχωρισμὸ ἤχητικῶν καὶ ἤχοχρωματικῶν ἐπιπέδων ὀρχήστρας, ὁ σολίστ, πιανίστας **Βασίλης Βαρβαρέσος** (γ. Θεσσαλονίκη 1983, ἐτῶν 33) ἐπέλεξε μιὰν ἐπιεικῶς ὄλως προσωπικὴ ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση τοῦ δημοφιλέστερου ἴσως τῶν κοντσέρτων γιὰ πιάνο. Ἦχος μοτσάρτειας καθαρότητας, μὲ ὑπέροχα πιανίσσιμι, περὶ τὸ τέλος τοῦ α' μέρους, ἐνέδωσε, ἐξωθώντας ἴσως πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ τὴν ὀρχήστρα, σὲ ἓνα τέμπο θυελλωδῶς ταχύτερο. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ στὸ γρήγορο μεσαῖο τμήμα τοῦ β' μέρους, καθὼς καὶ στὸ φινάλε, χωρὶς αὐτὸ ποτὲ νὰ ἀποβαίνει εἰς βάρος τῆς ἤχητικῆς ποιότητος. Μείναμε μὲ ἓνα κρᾶμα θετικῶν ἐντυπώσεων καὶ ἀναπάντητων ἐρωτηματικῶν.

3. ΣΟΣΤΑΚΟΒΙΤΣ, ΝΤΜΙΤΡΙ ΝΤΜΙΤΡΙΕΒΙΤΣ (Дмі́трий Дмі́триєвич Шостако́вич, 1906-1975) *Συμφωνία αρ. 1*, φα έλ., έργο 10 (παγκόσμια α' έκτ. Λένινγκραντ, 12.5.1926 υπό τὸ Νικολάϊ Μάλκο). Τὸ πρῶϊμο καὶ αείζωο ἀριστούργημα μιᾶς 19χρονης μεγαλοφυΐας, ἀποδόθηκε με ὅλη τὴν αἰχμηρότητα τῶν ἠχοχρωματικῶν ἀντιθέσεων μιᾶς ἐνορχηστρώσεως μοναδικῆς γιὰ τὸν Ἰούλιο 1925 (ἀποπεράτωση τοῦ έργου) καὶ ἀλληλένδετης με τὸ ἀπροσμέτρητο βάθος ἐνὸς μουσικοῦ στοχασμοῦ τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦσε ἕνα πρῶτο, ἐκθαμβωτικὸ ὑπαινιγμό. Χωρὶς νὰ ὑποτιμᾶ διόλου τὰ ἄλλα τρία μέρη, ὁ Ekhart Wycik ἐστίασε εὔστοχα στὸ γ' μέρος, ὅπου τὸ ἐναρκτήριο σόλο ὄμποε ἀποκτᾶ κοσμογονικὲς προεκτάσεις. (Αἴθουσα ΧΔΛ, 20.5.2016).

):